
JOHAN BÉLA ORSZÁGOS EPIDEMIOLOGIAI KÖZPONT

Epinfo

Epidemiológiai Információs Hetilap

OLEF2003	491
Kiemelt járványügyi esemény	492
Tájékoztatás engedélyezett fertőtlenítőszeréről	494
Fertőző betegségek adatai	496
Aerobiológiai jelentés	498

HAZAI INFORMÁCIÓ

ORSZÁGOS LAKOSSÁGI EGÉSZSÉGFELMÉRÉS2003

A 2000-ben lezajlott Országos Lakossági Egészségfelmérés (OLEF2000) folytatásaként **ez év őszén** a Johan Béla Országos Epidemiológiai Központ (OEK) és az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet (OÉTI) újabb országos felnőtt lakossági egészségfelmérést szervez, **az OLEF2003-at**. A kutatás tudományos **tervezése és értékelése az OEK, illetve az OÉTI feladata**. A kérdezés gyakorlati lebonyolítására közbeszerzési pályázatot írtak ki, amelyen a szakmailag megfelelő ajánlatot benyújtó pályázók közül a legkedvezőbb árat kínáló TNS Hungary Kft.-t választották ki.

A világ fejlett államaiban - többek között az Európai Unió tagországaiban is - évtizedek óta végeznek rendszeres egészségfelméréseket, mert felismerték, hogy ezek rendkívül fontos adatokat szolgáltatnak a kormányok, az egészségügyi vezetők által hozott döntésekhez. A lakosság egészségi állapotának ismerete nálunk is kiemelkedően fontos ahhoz, hogy **az egészségügyi ellátás fejlesztése az emberek, az egész magyar lakosság valós szükségleteinek megfelelően történjen**. Az Országgyűlés ez év elején elfogadta az **Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programját** az elkövetkezendő 10 év legfontosabb népegészségügyi feladatairól. Ahhoz azonban, hogy a Program céljai megvalósuljanak, nem csak azok deklarálására, de a **kiindulási helyzet feltérképezésére és az elvégzett munka ellenőrzésére** is szükség van, amelynek fontos eszköze lehet az OLEF2003 is.

A felmérés során az OLEF2000-hez hasonlóan az ország **447 településén**, tudományos szempontok alapján, véletlenszerűen kiválasztott **7 000 felnőtt** korú lakost keresnek fel majd otthonukban a TNS Hungary Kft. kérdezői. A

részvételre felkért személyeket úgy választották ki, hogy legfontosabb jellemzőiket illetően, összességükben az egész magyar lakosságot jelenítsék meg. Az OLEF2003 kérdőíve nagy tudományos tekintélyű nemzetközi szervezetek, így például az ENSZ Egészségügyi Világszervezetének ajánlásai és az eddigi hazai előzmények alapján készült, különös tekintettel az OLEF2000 során szerzett tapasztalatokra.

A kutatás a személyiségi jogokat védelmező törvényi előírások szigorú betartásával zajlik majd, a résztvevők adataihoz engedélyük nélkül semmilyen személy, vagy hatóság nem férhet hozzá. A személyazonosító információt – mint például a nevet és lakcímet – nem tartalmazza a kérdőív, így még a kutatók sem tudják a válaszokat személy szerint azonosítani. Minderre garanciát jelent, hogy a kutatást etikai szempontból az Egészségügyi Tudományos Tanács, adatvédelmi szempontból pedig az adatvédelmi ombudsman engedélye alapján és ellenőrzése mellett végzik.

A tájékoztatást adta: Boros Julianna elemzési csoportvezető

**OEK Egészségmonitorozás és nemfertőző betegségek
epidemiológiai osztálya**

KIEMELT JÁRVÁNYÜGYI ESEMÉNY

Étel által terjesztett területi gastroenteritis járvány Baranya megyében

Baranya megyében, a szeptember 8-12. között Pécssett, Himesházán és Hosszúhetényben lezajlott gastroenteritis járványokban a **felderített betegek összesített száma 1 207-re** emelkedett (I. Epinfo 2003; 36:485).

Pécssett 13 óvodában 691, három általános iskolában 373 és hat egyéb intézményben 43 személy, összesen **1 107 fő megbetegedését** derítették fel. Az első eseteket szeptember 8-án, az utolsókat 11-én észlelték, a megbetegedések háromnegyede szeptember 9-10-én jelentkezett. A rövid idő alatt előfordult több száz megbetegedés – a járványgörbe lefutása – alapján **közös terjesztő tényező gyanúja** merült fel. A fertőzés terjesztésével a különböző intézményekben szeptember 8-án ebédre fogyasztott túrós tésztát gyanúsították. Pécssett a megbetegedések **egyetlen báziskonyha által ellátott több főző- és tálalókonyháról** étkezők körében jelentkeztek, így a szeptember 8-án ebédre készített túrós tészta adagszáma alapján a **veszélyeztetettek valószínűsíthető száma 4 208 fő volt** (megbetegedési arány 26,3%).

Baranya megyében ugyanebben az időszakban, a pécsi esetekhez hasonló tünetekkel még két esethalmozódásról szereztek tudomást. **Himesházán az iskolában** üzemelő főzőkonyha által ellátott általános iskolások, az óvodában és az Öregek Napközi Otthonában étkező összesen 180 fő közül szeptember 9-10-én az iskolában 35, a szociális étkeztetésben résztvevők

közül 16 fogyasztó valamint négy konyhai dolgozó, összesen **55 fő betegedett meg** gastroenteritisben. Az óvodában senkinél sem jelentkeztek a tünetek. Szeptember 10-én 36 személy fordult a házi orvoshoz (megbetegedési arány 30,6%).

Hosszúhetényben az iskolai főzőkonyháról étkező 250 fő közül **45 fő** betegedett meg hasmenés, hányás, hasi görcs tüneteivel (megbetegedési arány 18%).

A jelentés írásának napjáig mintegy 250 beteg székletbakteriológiai vizsgálata során a járvány **kórokozójaként azonosítható baktériumot nem mutattak ki.**

A mai napig Pécsről és Hímesházáról hat-hat, és Hosszúhetényből két beteg székletének virológiai vizsgálata történt meg. A 14 beteg közül 9 székletében volt kimutatható a **calicivírus jelenléte** ELISA-módszerrel. E minták rota- és adenovírus vizsgálata negatív eredménnyel zárult.

A három esemény kivizsgálása során összegyűjtött információk alapján az ÁNTSZ megyei intézetében azt feltételezik, hogy nemcsak Pécsett, hanem Hímesházán és Hosszúhetényben is ételfertőzés történt, mert az e járványokban megbetegedettek is valamennyien fogyasztottak szeptember 8-án ebédre túros tésztát.

A három településen egyébként egymástól függetlenül működő közétkeztést biztosító konyhák **azonos helyről származó, 5 kg-os kiszerelésű, szeptember 15-i fogyaszthatósági idejű túrot szolgáltak fel az ebédhez.** A járványügyi vizsgálatok során **megállapították, hogy azokban az intézményekben, ahol a túros tésztát hőkezelés után fogyasztották, ott nem fordult elő megbetegedés.** A túrot gyártó Baranya megyei tejüzemben szeptember 11-én helyszíni vizsgálatot végeztek. A gyanúsított, szeptember 15-i fogyaszthatósági idejű, 5 kg-os kiszerelésű tételből már nem állt minta rendelkezésre. Az egyéb túrominták megfelelő minősítést kaptak. A túrogyártás folyamatának helyszíni átvizsgálása alapján nem zárható ki a termék külső szennyeződésének lehetősége.

Az érintett 33 közétkeztetési egység (9 iskola, 14 óvoda, 10 egyéb intézmény) közül Pécsett illetve Hímesházán összesen egy báziskonyháról, egy főzőkonyháról és négy tálalókonyháról gyűjtöttek be ételmintát (Hosszúhetényben az ellenőrzés időpontjában minta már nem volt fellelhető). A begyűjtött ételminták közül a túros tészta élelmiszerbakteriológiai vizsgálata több esetben kifogásolt minőségű eredménnyel zárult. Az ételmintákból magas csíraszámokban kimutatott baktériumok élelmiszer előállítási, illetve ételkészítési, továbbá személyi higiénés hiányosságokra utalhatnak. A túro szennyeződésének módja egyelőre nem tisztázott.

A járványügyi és mikrobiológiai vizsgálatok még nem zárultak le.

TÁJÉKOZTATÁS ENGEDÉLYEZETT FERTŐTLENÍTŐSZEREKRŐL

2003. augusztus hónapban engedélyezett fertőtlenítőszer listája

A fertőtlenítőszer neve	Forgalmazó	Felhasználási terület	Alkalmazási koncentráció	Behatási idő	Antimikrobiális spektrum
BACILLOL AF	Beiersdorf Kft. 1126 Budapest, Tarsay Vilmos u. 3.	felületfertőtlenítés	cc.	5 perc	B (MRSA), F, V
CUTASEPT G		bőrfertőtlenítés	cc.	injekció, vérvétel előtt: 30 mp	B (MRSA), F, V, T
				műtéti bőrfertőtlenítés, sebkezelés: 5 perc	
				intraartikuláris injekciók, kanülálás, punkciók, arthroscopia előtt: 2,5 perc	
CUTASEPT F		bőrfertőtlenítés, kézfertőtlenítés	cc.	injekció, vérvétel előtt: 30 mp	B (MRSA), F, V, T
				műtéti bőrfertőtlenítés, sebkezelés: 5 perc	
				intraartikuláris injekciók, kanülálás, punkciók, arthroscopia előtt: 2,5 perc	
				higiénés kézfertőtlenítés: 30 mp	
				sebészi bemosakodás: 5x1 perc	
DISMOZON pur		felületfertőtlenítés		0,5% 0,75%	60 perc 30 perc
	1%			60 perc	T
BAKTOSEPT E		kézfertőtlenítés	cc.	higiénés kézfertőtlenítés: 30 mp sebészi bemosakodás: 5x1 perc	B (MRSA), F, V, T

(A 2003. augusztus hónapban engedélyezett fertőtlenítőszerek folytatása)

A fertőtlenítőszer neve	Forgalmazó	Felhasználási terület	Alkalmazási koncentráció	Behatási idő	Antimikrobiális spektrum
MIKROBAC forte		felületfertőtlenítés	0,5%	60 perc	B (MRSA), F, V
			1%	30 perc	
			1,5%	15 perc	
			2%	5 perc	
			3%	30 perc	
			2,5%	60 perc	T
ST-felület-fertőtlenítő kendő		felületfertőtlenítés	1 db	min. 5 perc (hagyni megszáradni)	B (MRSA), F, V, T
STERILLUM kendő		kézfertőtlenítés	1 db	30 mp	B (MRSA), F, V
			2 db	2x30 mp	T
STERILLUM	Beiersdorf Kft. 1126 Budapest, Tarsay Vilmos u. 3.	kézfertőtlenítés	cc.	higiénés kézfertőtlenítés: 30 mp	B (MRSA), F, V
2x30 mp				T	
BACILLOL plus		felületfertőtlenítés	cc.	műtéti kézfertőtlenítés: 5x1 perc	B (MRSA), F, V
				15 perc	B (MRSA), F, V,
HOSPISEPT	BELTEX Kft. 1117 Budapest, Budafoki út 60.	kézfertőtlenítés, bőrfertőtlenítés	cc.	higiénés kézfertőtlenítés: 30 mp sebészi bemosakodás: 5x1 perc infekció, punkciók előtt: 1 perc műtéti bőrfertőtlenítés: min. 3 perc faggyúmirigyekben gazdag bőrterületen: 10 perc	B, F, V, T

Jelmagyarázat: B = baktericid, F = fungicid, V = virucid, T = tuberkulocid,

A tájékoztatást adta: dr. Milassin Márta főtanácsos

OEK Dezinfekciós osztály

A HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A **2003. szeptember 8-14.** közötti időszakban bejelentett fertőző megbetegedések alapján az ország járványügyi helyzete az alábbiakban foglalható össze:

Az **enterális fertőző betegségek** közül az előző hetihez viszonyítva csak a **campylobacteriosis** megbetegedések száma emelkedett jelentősebben. A **salmonellosis** és a **dysenteria** járványügyi helyzete kedvezőbb volt, mint a korábbi évek azonos időszakában.

Ezen a héten két új gastroenteritis és egy salmonellosis járványról érkezett bejelentés.

Budapesten, egy egészségügyi intézmény 290 ápolója közül szeptember 7-16. között **113 fő betegedett** meg hányás, hasmenés és láz tüneteivel. A székletbakteriológiai vizsgálatok negatív eredménnyel zárultak, a calici-, rota- és adenovírus etiológiai szerepét is kizárták. A megbetegedések kialakulásáért valószínűsíthetően közösen fogyasztott étel lehetett felelős. Egy XI. kerületi, 380 fős középiskolai kollégiumban (44 dolgozó) szeptember 3-15. között **33 fő** betegedett meg gastroenteritis tüneteivel. A diagnosztikus laboratóriumi vizsgálatok még nem vezettek eredményre. A megbetegedések a kollégium több emeletét érintették, közös expozíciós tényezőt a betegek között nem sikerült felderíteni, a fertőzés feltehetően kontakt úton terjedt.

Cegléden (Pest megye), egy étterem által biztosított közétkeztetés keretében étkezők közül szeptember 12-15. között **73 fő** magas lázzal kísért enteritis megbetegedéséről szereztek tudomást. Öt személy állapota kórházi ápolást igényelt. Ezideig 33 beteg székletéből **S.Enteritidis**-t izoláltak, 9 beteg Salmonella-pozitívnak bizonyult, a törzsek szerotípusának meghatározása folyamatban van. A járványügyi vizsgálatok során megállapítható volt, hogy a megbetegedések a szeptember 12-én ebédre felszolgált, 200 adagban elkészített „A” menü (lencseleves gazdagon és máglyarakás) fogyasztói között jelentkeztek. Az élelmiszerbakteriológiai vizsgálatok negatív eredménnyel zárultak. Az étterem fogyasztói körének felderítése, kikérdezése, a betegek számának pontosítása, valamint a további laboratóriumi vizsgálatok folyamatban vannak.

A **vírushepatitis** bejelentések száma nem tért el lényegesen az előző hetitől, 19 esetről érkezett bejelentés. Az esetek kétharmada Borsod-Abaúj-Zemplén megyében fordult elő.

Az ÁNTSZ Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Intézete szeptember 12-én kiegészítő jelentésben számolt be az **Ózd városban kialakult, több mint 40 megbetegedéssel járó hepatitis A járványról.**

Ózdon (lakosságszám: 40 388) június hónapban kezdődött a vírushepatitisek számának megemelkedése, júniusban 6, júliusban 13, augusztusban 17, szeptemberben 9 megbetegedés került bejelentésre, tehát június 1. és szeptember 14. között 45 heveny fertőző májgyulladást regisztráltak. Az eddig elvégzett vírusszerológiai vizsgálatok 31 esetben igazolták a **hepatitis A** vírus okozta aktuális fertőzést, azonban a többi megbetegedésben is valószínűsíthető a HAV kóroki szerepe. A betegek 70%-a többszörösen hátrányos helyzetű személy. A betegek fele 14 év alatti gyermek, a felnőttek több mint 50%-a munkanélküli, háztartásbeli. A megbetegedések a város különböző területein különböző szociális és higiénés körülmények között őket érintették. A járvány kialakulásában a **kontakt** terjedési módnak van elsődleges szerepe, **közös terjesztő tényező kizárható.** A fertőzés terjedését elősegíthette, hogy az első megbetegedések egy olyan lakótelepen fordultak elő, ahol a lakások zsúfoltak, komfortnélküliek, műszaki állapotuk kifogásolható. Szeptember 13-ig 642 fő részesült gamma-globulin védőoltásban.

A légúti fertőző betegségek közül a **varicella** és a **scarlatina** megbetegedések – a szezonnak megfelelően és az előző hetekhez hasonlóan – igen alacsony számban fordultak elő. Négy **rubeola** és három **mumpsz** megbetegedést regisztráltak, **pertussis** és **morbilli** gyanújáról nem érkezett jelentés.

Mind az előző héthez, mind az elmúlt év hasonló időszakához viszonyítva több **idegrendszeri fertőző megbetegedés** került a nyilvántartásba.

A **Lyme-kór** bejelentések száma közel a harmadára csökkent az előző hetihez képest. A betegség járványügyi helyzete kedvezőbb volt, mint az előző év azonos hetében.

EGÉSZSÉGÜGYI, SZOCIÁLIS ÉS
CSALÁDÜGYI MINISZTERIUM
Eng.sz.: 87104/1975

MINISTRY OF HEALTH,
SOCIAL AND FAMILY AFFAIRS
OF THE HUNGARIAN REPUBLIC

Bejelentett fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Notified cases of communicable diseases in Hungary (+)

37/2003.sz.heti jelentés (weekly report)

(2003.09.08 – 2003.09.14.)

Betegség Disease	a 37. héten (week)			az 1 – 37. héten (week)		
	2003.09.08- 2003.09.14.	2002.09.09- 2002.09.15.	Medián 1997- 2001	2003.	2002.	Medián 1997- 2001
Typhus abdominalis	-	-	-	-	1	1
Paratyphus	-	-	-	-	-	-
Salmonellosis	223	228	355	4910	5163	9677
Dysentheria	8	15	16	86	221	442
Dyspepsia coli	4	3	2	68	54	92
Egyéb E.coli enteritis	1	1	•	53	41	•
Campylobacteriosis	126	178	•	3838	4223	•
Yersiniosis	2	1	•	62	66	•
Enteritis infectiosa	827	794	•	29199	28913	•
Hepatitis infectiosa	19	33	37	590	662	1257
AIDS	1	-	-	17	21	16
Poliomyelitis	-	-	-	-	-	-
Acut flaccid paralysis	1	-	•	13	18	•
Diphtheria	-	-	-	-	-	-
Pertussis	-	1	-	11	8	1
Scarlatina	17	17	34	1112	1891	3506
Morbilli	-	-	-	3	1	24
Rubeola	4	1	-	61	55	97
Parotitis epidemica	3	3	6	148	115	196
Varicella	35	56	•	28331	26941	•
Mononucleosis inf.	25	23	26	1004	986	897
Legionellosis	2	-	•	74	30	•
Meningitis purulenta	2	2	•	186	155	•
Meningitis serosa	8	4	2	105	91	113
Encephalitis infectiosa	3	3	1	101	90	90
Creutzfeldt-J.-betegség	-	-	•	8	11	•
Lyme-kór	22	50	•	938	888	•
Listeriosis	1	-	•	3	4	•
Brucellosis	-	-	-	1	-	1
Leptospirosis	2	1	2	24	26	40
Tularemia	1	2	2	31	67	59
Tetanus	-	1	-	3	3	10
Vírusos haemorrh. láz	-	-	•	2	3	•
Malaria*	-	1	-	7	10	13
Toxoplasmosis	3	4	3	110	149	188

(+) előzetes, részben tisztított adatok (preliminary, partly corrected figures)

(*) importált esetek (imported cases)

(•) nincs adat (no data available)

A statisztika készítés ideje: 2003.09.16.

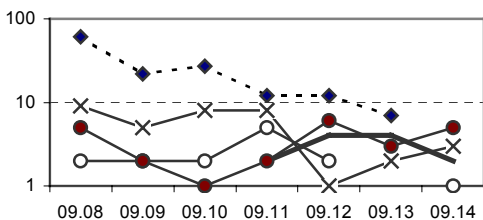

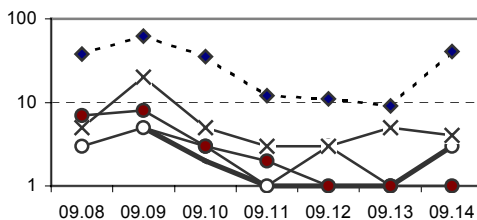
"Fodor József" Országos Közegészségügyi Központ Országos Környezetegészségügyi Intézete
 Budapest, 1097 Gyáli út 2-6. Tel/Fax: 1-476-1215 email: pollen.oki@antsz.gov.hu

Az ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózatának jelentése 2003. 37. hét

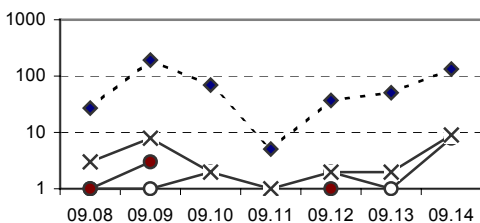
Budapest-OKI

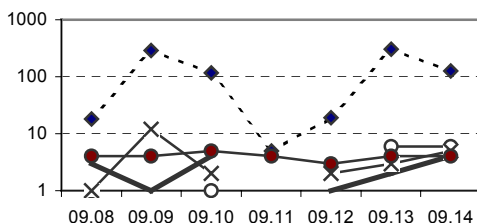
Budapest-Svábhegy

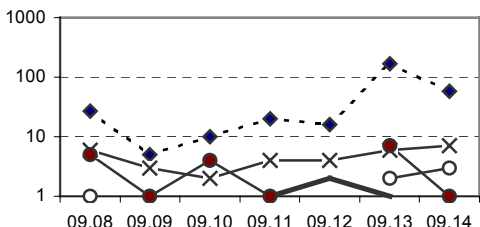
Békéscsaba

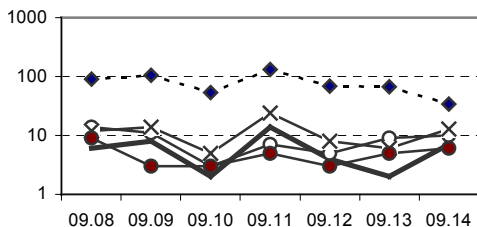
Debrecen

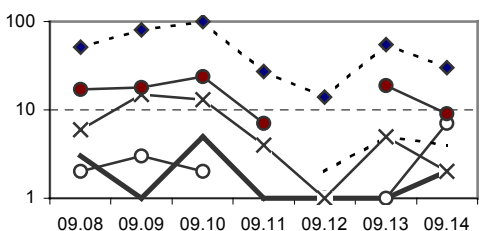
Győr

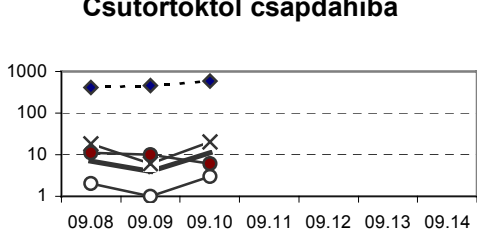
Kecskemét

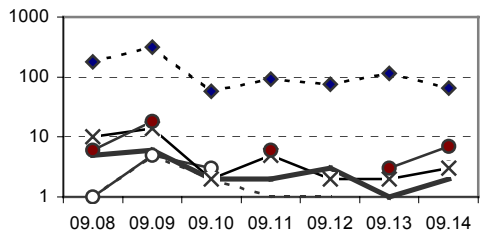
Miskolc

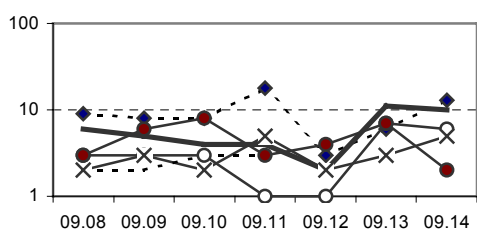
Nyíregyháza

Pécs

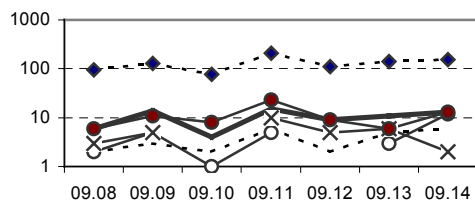

Salgótarján

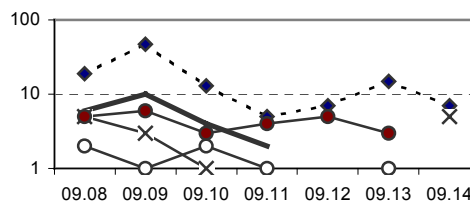

Csütörtöktől csapdahiba

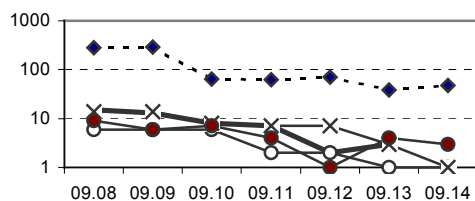
Szekszárd

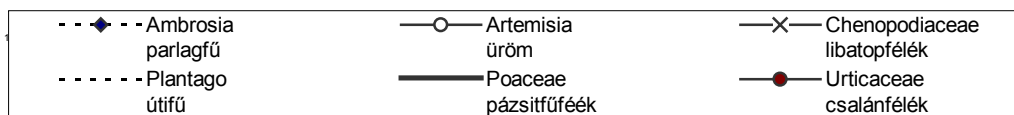
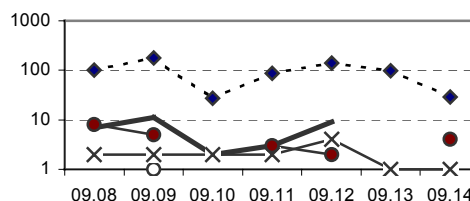
Szolnok

Veszprém

Zalaegerszeg

Külső téri penészgombák

	Budapest OKI	Budapest Svábhegy	Békéscsaba	Debrecen	Győr	Kecskemét	Miskolc
Alt	****	****	****	****	***	****	****
Clad	***	***	****	****	***	**	**

	Nyíregyháza	Pécs	Salgótarján	Szekszárd	Szolnok	Veszprém	Zalaegerszeg
Alt	****	****	****	****	***	****	****
Clad	*	**	***	****	***	**	**

Szinte az ország egész területén a nagyon erősen fertőzött területeken folyamatosan nagyon magas a parlagfű pollenszórása. A kevésbé fertőzött területeken kedvezőbb a helyzet, kiemelhető ezek közül Budapest, Győr, Salgótarján és Szolnok térsége, ahol közepes koncentrációban száll a parlagfű erősen allergén pollentömege. A parlagfűvel keresztreakciót mutató, erősen allergén üröm mennyisége Kecskemét és Szekszárd körzetében ismét közepes szintre emelkedett, másutt már csak elenyésző a mennyisége a csapdákban. A libatopfélék pollenszemeit sokhelyütt még mindig a tüneteket kiváltó mennyiségben regisztrálták.

Az allergén penészek szaporító elemei nagyon magas koncentrációban szállnak országszerte a levegőben.

Interneten is elérhető polleninformáció a www.antsz.gov.hu/oki lapon található.

A „Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tisztifőorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt a „Johan Béla” Országos Közegészségügyi Intézet és a Centers for Disease Control and Prevention (CDC) a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat által biztosított együttműködés révén fejlesztették ki.

Az **Epinfo** minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: www.antsz.gov.hu/oek

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az **Epinfo** főszerkesztőjéhez fordulni:

„Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ

1966 Budapest, Pf. 64. Telefon: 476-1153, 476-1194

Telefax: 476-1223

E-mail: epiujsg.oek@antsz.gov.hu

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál hivatkozni kell az alábbi módon: Országos Epidemiológiai Központ. A közlemény címe. Epinfo a megjelenés éve; a kiadvány száma:oldalszám. (Pl.: Országos Epidemiológiai Központ. 10 éves az Epinfo. Epinfo 2003;1:1-2.)

**Országos tisztifőorvos:
Prof. dr. Ungváry György**

Epinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő: dr. Straub Ilona

Főszerkesztő: dr. Melles Márta

Főszerkesztő helyettes: dr. Csohán Ágnes

Olvasó szerkesztő: dr. Krisztalovics Katalin

Szerkesztők:

Boros Julianna

dr. Böröcz Karolina

Lendvai Gyuláné

Technikai szerkesztő:

Kissné Sponga Zsuzsanna

Nyomda vezetője:

Vizinger Ferenc

ISSN 1419-757X